

АГРОМЕТЕОРОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Бондар Л.П.

к.б.н., доцент

кафедри садівництва, виноградарства, біології та хімії

luda.bondar@i.ua,

Швець В.О.,

здобувачка вищої освіти агробіотехнологічного факультету

Shvets.vicka12@gmail.com

Одеський державний аграрний університет,

м. Одеса, Україна

Сільськогосподарська діяльність та взагалі увесь цей сектор, дуже сильно залежить від метеорологічних умов. Якщо ці умови не є сприятливими, то сільське господарство потерпає у втратах.

Проводячи опитування у експертів щодо найпоширеніших небезпечних явищ через які зазнають втрати сільське господарство, було виявлено посуха 52,9%, вимерзання рослин 38,1%, схвильовані через стихійні лиха 32%, гради 20%. Збитки через капризи природи встановлюють мільйони тон врожаю. Землевласники проживаючі на півдні страждають від посух тоді як захід заливається дощем [1].

Сніг та лід. Найагресивнішим явищем взимку визнають мокрий сніг, гілки дерев ламаються під його вагою, але ще й є підтоплення, як наслідок танення снігу. Часто рослини, переважно зростаючі у низинах, затоплюються водою із за швидкого танення снігу, коли земля ще замерзла, та не має змогу увібрати вологу.

Мороз. Загрозою є весняні заморозки. Заморозки шкодять рослинам саме у період вегетації, коли вони найбільш вразливі. Найбільша їх кількість припадає на квітень, але можуть продовжуватися і до кінця травня. Найбільших втрат зазнають садівники, під вплив заморозків також входять квасоля та соя. Показання виявили, що від весняних заморозків найбільш страждають Запорізька та Кримська області [2].

Зливи. Надмірні опади шкодять рослинам та перешкоджають роботі землеробам у здійсненні необхідних польових операцій. Трактори, плуги, культиватори не можуть заїхати на поле. Під час жнив знижують якість та кількість, а деколи збиток врожаю [1].

Град. Це одне з природних лих, яке може завдати значної шкоди сільському господарству. Хоча аграрії завжди прагнуть забезпечити свої культури найкращими умовами для росту, випадання граду може зруйнувати їхні зусилля та привести до великих втрат. Шкода, яку завдає град, може бути різною.

Однією з найбільших проблем є пошкодження врожаю. Градини можуть мати різний розмір, але навіть маленькі камінчики, що падають на рослини, можуть спричинити серйозні ушкодження. Листя, стебла і плоди можуть бути розірвані або пробиті, що знижує загальну врожайність. Це особливо небезпечно для таких культур, як зернові, фрукти чи овочі. Крім того, ушкодження рослин може створити вхід для хвороб і шкідників, що посилює проблеми та робить неможливим відновлення врожаю. Плоди, що були пошкоджені, часто втрачають свою комерційну цінність, що призводить до фінансових втрат для фермерів.

Не менш серйозною є проблема ущільнення ґрунту. Коли град падає в великій кількості, він може сильно ущільнити землю. Це ускладнює проникнення води та повітря до коренів рослин, що призводить до погіршення умов для їх росту. У результаті рослини можуть страждати від недостатнього зрошення і живлення, що негативно позначається на їх

розвитку та врожайності. Така ситуація ускладнює роботу агрономів, змушуючи їх вжити додаткових заходів для поліпшення стану ґрунту.

Град також може завдати шкоди сільськогосподарській техніці та інфраструктурі. Пошкодження теплиць, систем зрошення або складських приміщень призводить до додаткових витрат на відновлення або заміну необхідних об'єктів. Теплиці, що були знищені градом, можуть втратити свою функціональність, а це, в свою чергу, загрожує втратами врожаю або зменшенням виробничих потужностей господарства [1].

Як же боротися з вітром? Якщо ваше місцезнаходження розташоване де є сильні вітри, потрібно встановити перепону, стійкі кущі, паркан або вітрозахисна сітка. Рослини з низькими кронами, вузьким листям, глибокою кореневою системою, саме такі характеристики треба обирати. Мінімілізує пошкодження дерев від вітру- правильна обрізка. Молоді саженці слід закріплювати кілками, але не щільно, вони повинні трішки колихатися від вітру, інакше можуть покшкодитись. Щоби запобігти пошкодженню розлогих рослин, підв'яжіть внутрішні гілки. Для невеликих рослин краще буде накрити бочками, міцними контейнерами, відрами та зверху покласти щось важке. Рослини що перебувають у горщиках або підвісних кошиках, краще прибрати в захищене від вітру місце [3].

Як боротися з заморозками? Перші два способи трудомісткі. Укривання - застосовувати можна різні матеріали, такі як трава, тирса, плівку, солом'яні мати. Димлення- це старий спосіб для збереження рослин від перепаду температур. При спалюванні соломи, гілок утворюється димовий бар'єр, що перешкоджає проникненню холодного повітря. Дієвий спосіб для температури мінус 2-3 градуси. Дощування- При замерзанні води, вона віддає тепло в навколишнє середовище. Його проводять на протязі усього часу падіння температури нижче нуля. З цим методом рослини переносять температури мінус 4-5 градусів [4].

У 2007 році була занотована найбільша посуха за останні 18 років. Зазнали втрат багато областей, зокрема, Одеська. Постраждало близько 10 млн га посівів зернових культур та 1,1 млн га сільськогосподарських. Потерпіли збитків 11,5 тисяч господарств. Загальний врожай нараховував лише 29 млн т, що на 24 млн тон менше ніж у 2008.

Найсильнішими заморозками для країни стала весна 2017 року, у ніч з 10 на 11 температура сягала 6-8 градусів. Внаслідок чого було знищено майже половину майбутнього врожаю. Вся України потрапила під втрати усіх видів плодово-ягідних культур [1].

Кажучи про кліматичний кризис, люди постійно уявляють негативні наслідки, які ждуть нас у майбутньому. Рослини, що вимруть, території, які будуть затоплені, втратять ролючість, стануть кліматичними біженцями через якісь 30 років [5].

Список літератури

1. Основні кліматичні загрози для українських аграріїв. URL: <https://aggeek.net/ru-blog/osnovni-klimatichni-zagrozi-dlya-ukrainskih-agrariiv> (дата звернення 15.11.24)
2. Топ-5 небезпек, через які рослини можуть постраждати на початку весни. URL: <https://ukr.media/garden/430444/> (дата звернення 16.11.24)
3. Як захистити рослини від граду і вітру при наближенні негоди: поради досвідчених городників. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/lime/lifestyle/2024-06-13/kak-zaschitit-rasteniya-ot-grada-i-vetra-pri-približenii-nepogodyi-sovetyi-opytnyih-ogorodnikov/58500> (дата звернення 16.11.24)
4. Як захистити город від заморозків: методи, заходи та запобіжні заходи. URL: https://www.agro-shop.com.ua/index.php?route=luxshop/article&ls_news_article_id=29&srsltid=AfmBOoqhs_uI5JTWwLDcJuvDIkcAHgfx5vJqdwfWT7IDRLTZ-EuOokc (дата звернення 16.11.24)
5. Ой лишенько! Хроніка українських негод, спричинених зміною клімату. URL: <https://ecoaction.org.ua/khronika-ukrainskykh-nehod.html> (дата звернення 25.11.24)